

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Amor Deiparæ Virginis Mariæ; Petri Antonii Spinelli
Neapol. Societ. Iesv**

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1620

Congregationum, quæ Neapoli in Societatis Iesv domicilijs habentur,
numerus, earumq[ue] fructus, num. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60948](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60948)

scripto Religionis eorū vnus pane tantum, & aqua vescitur; alius verò ciliciū ad carnem gestat. Alius disciplina se ipsum diuerberat sic, vt nullus prætereat dies: quin eorū aliqui eiusmodi corporis castigationes subeant. Atque hæc omnia Neapoli ex sodalitate, quam vocant *de li bianchi* ortum habuere.

Congregationum

CONGREGATIONVM, QVÆ NEAPOLI in Societatis domicilijs habentur, numerus, earumq; fructus.

13. **Q**uoniam verò præclaræ huius sodalitatis in vrbe Neapoli mentionem fecimus, non ab re erit hoc loco id q̄ supra polliciti sumus, paucis subijcere, quæ quorūve sodalitia hac vna in vrbe Societas Iesu suis in domicilijs instituerit. Et quidem biennio postquam Patres nostri in eam urbem aduenerant, cum pietatis semina spargere iam cepissent, anno Domini 1554. die 14. Ianuarij à viris ætate prouectionibus instituta est in Collegio nostro Congregatio quædam, quæ nomen à veneratione sanctissimi Sacramenti desumpsit, quod eius sodales crebram sacramentorum susceptionem Neapoli inducendam studeant: id quod Dei ope feliciter præstiterunt.

I.
Congregatio venerationis sanctissimi Sacramenti Neapoli omnium

runt. Hanc Congregationem ex vrbe *in Societate*
 B. Ignatius Societatis nostræ parens per *te anti-*
 literas laudauit, approbavit, suaque be- *quissima.*
 nedictione est profecutus, eamque sic ap-
 pellari voluit; quare Congregationum
 quas ego sciam, quæ in Societatis domi-
 cilijs siue Romæ, sibi alibi habentur,
 hæc videntur omnium antiquissima: ad
 eam tamen non multis patebat aditus,
 sed pauci admodum, ijque maximè pro-
 bati admittebantur, quæ anno 1610. So-
 dalibus id efflagitantibus in Domum
 Professam est translata.

Cæterum hac omissa, quæ è venera-
 tione sanctissimi Sacramenti, vt dixi, est
 appellata; habet Societas nostra in vrbe
 Neapoli, tum in Domo Professa, tum in
 Collegio (preter illam nautarum, ac pesca-
 torum, quæ est in Domo Probationis, vt
 mox dicemus) Congregationes Beatæ
 Virgini dicatas omnis generis, & ætatis
 hominum non minori sodalium emolu-
 mento, quam ciuitatis bono, ad *quinde-*
cim. easque frequentissimas, quarum sin-
 gulis vnus saltem ex patribus præest, in
 quibus sodales numerantur *bis mille, &*
trecenti, & eo amplius: ex quibus innu-
 meri ex sæculari ad religiosæ vitæ statum
 in varias religiosorum hominum fami-
 lias se transfulerunt.

*Sodalitia**B. V. quin**decim**Neapoli in**Societatis**Iesu domi-**cilijs.**Sodal**2300.*

II. 14 In Collegio (quod in ea vrbe multis ante annis fuit, quam Professorum Doctus fundata esset) Congregatio illa, cui ab immaculata Virginis Conceptione nomen est inditum, omnium prima fuit, quippe quæ anno 1574. die 13. Decembris est crecta: hæc scholasticis constat ætate grandioribus, quos vocant *studentes*, & vt omittam eos, qui ad Patriam reuertunt, quorum numerus non facile iniri posset: qui ad eam frequentes conueniunt (conueniunt autem ducenti circiter) ij ex vniuerso ferè Neapolitano Regno studiorum causa Neapolim confluunt, & partim Theologiæ, vel Philosophiæ; partim Iurisprudentiæ vel Medicinæ dant operam; atque absolutis studijs, vbi ad Patriam remigrarunt, suis monitis, & probitatis exemplis populares omnes ad pietatem inflàmant. Nonnulli etiam congregationes instar huius Neapolitanæ apud suos excitandas curant.

III. In eodem Collegio duo adhuc Scholasticorum iuniorum Congregationes habentur, altero anno 1579. instituta, altera ve ò aucto nimis sodalium numero sequentibus annis crecta.

IV. *Alia sodalitia in* In hoc ipso Collegio sex præterea honestorum Ciuium, partim mercatorum, partim

partim vrbis opificum numeratur sodalitia, in quib⁹ maiores natu à junioribus, legio Dei-
ij etiã, qui in pietate diuinius se exercue-
re ab abjs tyronibus diuersa constituunt ta.

Sodalitia, quorum omnium sodales Do-
minicis, festis que diebus hora meridia-
na simul in Templo lectioni, qua capita
fidei explicantur intersunt: hac absoluta
ad sua singuli se recipiunt sodalitia quæ
anno 1582. magno huius Ciuitatis bo-
no inchoatæ, breuissimo temporis spa-
tio tanta sodalium confluentium multi-
tudo sunt auctæ, vt peculiarem Dei
benignitatem hominum animas sub
Deiparæ patrocínio, cui hæc sodalitia
sunt dicata, ad se pertrahere volentis,
omnes agnoscerent pariter, ac lauda-
rent: & nisi loci angustia, & ratio ipsa
Collegij, quod litterarijs exercitationi-
bus ex instituto præcipue vacat, vetuis-
sent; in longè maiorem sodalium, & so-
dalitatum numerum exercuissent.

Adhæc in eodem Collegio Domini-
cis, atque festis diebus in quandam Au-
lam quamplurimi pueri conueniunt, qui
centum & quinquaginta circiter, & in-
terdum eo amplius numerantur, quibus
recitatis Litanij doctrine capita, & præ-
cepta benè viuendi ab vno è nostris tra-
duntur: qui etiam si sodalitates formam

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

non habent, spontè tamen sua magna cum rerum spiritualium aviditate gregatim eò confluunt.

X.
*Sodalitas
Purifica-
tionis, in
qua infide-
les fidei
Christia-
na praece-
ptis imbu-
untur.*

15 Præter has, quas recensuimus sodalitates, aliud in eodem Societatis Collegio, sub titulo *Purificationis Dei Genitricis*, piorum hominum est institutum sodalitiū; qui Christianorum mancipijs Mauris, Turcis, Æthiopijs ex impura Mahometis secta ad Christianam fidem traducendis operam suam omnè ponunt. Hi enim huiusmodi infideles diligenter inquirunt, ad nostros pertrahunt. Hi per sese, vno ex nostris præfide, in certum Collegij locum conveniunt, vbi sodalium munera obeunt. In aliam verò proximam aulam, quasi sub horum pia sollicitudine, ventitant tum ij, qui ex mancipiorum genere, sacro baptisinate sunt lustrati; tum etiam Catechumeni: quibus omnibus Christianæ fidei capita ab vno è nostris memoriter ediscenda traduntur, & explicantur. ibi Neophyti instruuntur, vt in pietatis studiis radices profundiores agant: quædam etiam pietatis officia, quæ in Sodalibus fieri solent, ab illis magno cum seruire præstantur. Et sanè fructus Dei, ac Deiparæ ope, non pœnitendus extitit: hoc enim proximo septennio ad trecenta

trecenta circiter capita nostrorum opera
sacrum baptisma suscipere. Atque ex his
complures pœnitentiæ, & sacrosanctæ
Eucharistiæ Sacramenta crebrò vsur-
pant. Nec in postremis hoc charitatis
opus Neapoli reponendum videtur; si-
quidem in libr. 7. Reuel. S. Brigittæ cap.
28. Beatissima Virgo inter peccata, quæ
Neapoli fieri, & Christo valdè displice-
re testatur, primum illud fuit, quod
multi mancipia sua ad Christi fidem
traducere negligenter: vel si iam illam
amplexati essent, in eadem instrui non
curarent. Ex quo facile colligimus
quanti sit faciendæ piæ hæc in infideles ad
Christi fidem conuertendi sollicitudo:
quam Paulus V. Summus Pontifex ita
probavit, vt suo diplomate anno 1605.
mense Nouembri, Cardinali Bellarmi-
no hoc procurante, id magnoperè com-
mendarit; ad decennium amplissimas
Indulgentias nominatim concesserit,
tum Sodalibus Oratorij Purificationis
Neapoli erecti, tum etiam Patribus So-
cieratis, qui eius Oratorij curam habent,
& Dominus etiam, qui sua mancipia,
vt instruuntur, eò mittunt.

*S. Brigitta
Reuelatio.*

*Paulus V.
Pontifex.*

*Cardina-
lis Bellar-
minus.*

16 Biennio antequam hæc ederemus,
id est, anno 1611. mense Iulio in eodem
Neapolitano Socieratis collegio, prin-

*XI.
Congrega-
tio Cleri-*

*corum
Neapo'i.*

*Pietatis
munera,
que in hac
Congrega-
tione ex-
ercentur.*

*Alia Ob-
latorum
B. Virgi-
nis exerci-
tationes.*

cipium factum est Congregationis Clericorum sub titulo beatissimæ Virginis Assumptæ, quæ brevi in tantum sodalium numerum excreuit, vt sodales in præsentia anno numeret plures quadringentis, in his Neapolitani Cleri Sacerdotes, quosdam Primarios, & Episcopos omninò quatuordecim, qui in sodalium album ascribi voluerunt; & ad sodalitatem, quantum eorum occupationes patiuntur, veniunt: eius Congregationis institutum est, Sacerdotes in modo iuuandi proximos informare, quo maiori cum ministrorum, ac populorū profectu ea munera obeant, quæ propria sunt Sacerdotum. Conueniunt bis singulis hebdomadis, vno die profesto à prandio, quo traditur modus recitandi Horas Canonicas, faciendi sacrum, meditandi, concionandi, docendi pueros, ac rudes doctrinam Christianam, audiendi confessiones; tradendi alijs, & præsertim Monialibus exercitia spiritualia: modus item instruendi patres familias ad liberos, ac domesticos Christianis motibus informandos, aliaque his similia peragendi, quæ ad Sacerdotis munus in animabus iuuandis pertinere possunt. Altero die, qui Dominicus dies esse solet à prandio, (hoc enim tempus.

tempus Clericis ad conueniendum opportunum visum est) frequentant sodalium iurantium, qui aliquot ante admissionem diebus exercitijs spiritualibus exculsi, formula quam Propositi se totos B. Virgini adiuuandos ad æternam salutem proximos deuouent, sui-que oblationem Deiparæ fecerunt, ut propterea Oblati vocentur. Itaque in hac priuata Oblatorum Congregatione tria peragi solent:

1. Vnum est exerceri sodales vmbatili quadam specie, quæ præparet ad munus seruum in cõcionibus, atq; exhortationibus habendis, in docenda doctrina, Christiana in modo confessiones audiendi, & in experiendo cætera munia, de quibus in Congregatione publica instructiones acceperunt.

2. Alterum est per quartam horæ partem varia mortificationum genera obire, quæ valent ad humilitatem, ac pietatem Christianam inserendam, ac conseruandam.

3. Tertium est quadrantis item spatio omnes simul aliquid pium meditati.

4. Sextò autem quoque mense pietatem, ac spiritus feruorem instaurare conantur: nam oblationem, qua se Virgini deuinxere, renouant; præmissa confessione

confessione generali, quam ex generali
ultima inchoant. cuius testimonium à
confessario scriptum exhibent.

*Animarū
fructus,
qui ex Cle-
ricorum
Congre-
gatione
procedunt.* Credi vix pot. si quantus ex hoc ope-
re fructus ceperit existere. Plurimi sonda-
lum, qui tum ex Episcoporum, tum e
Sacerdotum exterorum numero Nea-
poli ad suas Dioceses rediere, accensi
desiderio iuuandi suos populos, renoua-
runt in suis Urbibus, & Oppidis perutile
doctrinæ Christianæ exercitium, inue-
xere frequentem Sacramentorum usum,
Congregationes erexere tum Laicorū,
tum etiam Clericorum. Neapoli autem
à sodalibus qui ad cōfessiones audiēdas
sunt approbati, inuisuntur vincti tum in
custodijs, tum in tritemibus, & exco-
luntur adhortationibus, erudiuntur
Christiana doctrina, expiantur pœni-
tentiæ Sacramento. Mulierum cœnobija,
qua sermone. qua exercitijs spiritualib⁹,
qua Religiosorū votorū crebra renoua-
tione, præmissa confessione generali, ad
strictorē, perfectioremq; viuendi ratio-
nem è suis confessarijs, qui hoc sodalitiū
frequentant, excitantur. Et sanè in com-
pluribus ex Clero magna apparet sancti-
tas, magna in celebrandis Missis, in reci-
tandis Horis Canonicis pietas non absq;
magna populi ædificatione. Atque hæc
quidem

quidem initia spem omnibus faciunt
fructus multò vberioris.

17 Mense Octobri insequentis anni *XII.*
1612. in eodem Collegio instituta est *Congre-*
Congregatio Ludimagistrorum. Cum *gatio Lu-*
enim morum in Christiana Republica *dimagi-*
renouatio maxima ex parte pendeat ex *strorum*
bona puerorū institutione, Christianus *Neapoli.*
autem populus suos pueros per Ludima-
gistros ferè instituire soleat; quis nō vi-
der quanti referat Ludimagistros pijs ex-
ercitijs excolere, eosque erudire in mo-
do informandi pueros bonis moribus,
ac pietate Christiana? Itaque in hoc so-
dalitio id potissimum agitur, vt Ludi-
magistri proficiant in spiritu, Christia-
næ iuuentutis iuuandæ zelum concipi-
ant, discant varios modos, quibus
puerorum animis Dei cognitionem in-
stillent, malos mores ex eisdem euel-
lant, & imbuant ijs virtutibus, quibus
cum robustioris ætatis fuerint, Christia-
næ Reipublicæ & adiumento, & orna-
mēto esse possint. Ad hunc finē impressa
est instructio quædā pro Ludimagistris,
ex qua ferè sumuntur exhortationes,
quæ ad ipsos habentur in sodalitio, quæ-
que à sodalibus omnibus in suis scholis
obseruari debet. Et certè si huiusmodi
cœptis annuat Deus, & speramus; non
dubita-

dubitamus fore, ut breui maxima futura sit morum renouatio, & aliarum Urbium idem exemplum sint secuturæ.

XII. 18 In Domo verò Professa Congregatio, quæ cæteris in eadem domo præstat, est illa, cui B. Virginis *Natiuitas* nomen dedit, nobilissimis primariisque viris, atque ex ijs compluribus, qui Magistratam gerunt refertissima, anno 1586. mense Ianuario instituta. Hæc præter ea, quæ ad sodalium pietatem spectant, aliaque cum cæteris Congregationibus cõmunia, quibus apud alios Ciues magnam probitatis opinionem eius sodales sunt consecuti, illud habet peculiare, quod ingenti pecuniæ summa à sodalibus vltro corrogata, quæ ad *duo* circiter *aureorum millia* in singulos annos ascendit, pauperum hominum, & honestarum familiarum, quos à publice mendicando pudor arcet, transmissa ad illarum vsque domos eleëmofyna inopiam subleuant.

XIV. In hac ipsa Domo Sacerdotes, & Clerici ad suam peculiarem Congregationem, quæ mense Februario anni 1593. est instituta profesto hebdomadæ die (ne festis à Templo abesse cogantur) conueniunt.

XV. Ad hæc duæ alia Congregationes ad Domum

Domum Professam spectant honestoru
Ciuum, tum eorum qui aliquot munus
in Curijs magistratum huius Regni ex-
ercent, & *Curiales* vulgus appellat, tum
Mertatorum, vel etiam Urbis opificum.

XVI.

Alia denique famulorum, qui quo
tempore in Congregatione illa Virginis
nata sui Domini detinentur, ipsi quo-
que alio in loco ad pietatem instituun-
tur, & exercentur.

XVII.

19 Ad extremum non est silentio præ-
tereunda Congregatio Nautarum, ac *Nautarū*
Piscatorum, qui in eo suburbio Neapo-
litano degunt quod à plaga maritima *rum* Con-
corrupto vocabulo *Chiaia* vulgus ap-
pellat, & ad proximam Societatis nostrę *Probatio-*
Probationis Domum, cui à *Virginis Doma*
Annunciata est nomē in ea Ciuitatis re-
gione sitam, quā *Æglam*, vulgò *Echiam tana*.
dicunt, conueniunt. Hęc Congregatio
mense Decemb. anno 1609. instituta est
cum eodem anno propter rei familiaris
angustias, quibus Collegium Neapoli-
tanum præmebatur, Nouitijs Massam
ad tempus aliquod concedentibus ij ex
nostris, qui Theologiæ dant operam,
ad eam Domum commigrassent; & ex
eo loco in illud suburbium, atque in
alias Ciuitatis proximas regiones, Do-
minicis, Festisq; diebus, tum in plateis,
tum

XVIII.

ac Piscato-

rum Con-

gregatio in

Probatio-

Neapoli-

tana.

447 *Congregationum Dei par-*
eum in Templis doctrinam Christianam
tradendo, homines ad peccatorum pœ-
nitentiam inuitando, quod nouitij non
ita præstare poterant, de more excurre-
rent. Qua in re quantum Dei ope profe-
cerint, testatur magna hominum mul-
tudo vtriusque sexus hoc tempore ad
Templum illud Sacramentorum pœni-
tentia, & sanctissimæ Eucharistiæ su-
scipiendorum causa adeuntium: proxi-
mo enim festo Pentecostes octingenti
circiter fuere, testatur & vitæ, ac mo-
rum in illis regionibus non sine magna
omnium admiratione in melius facta
mutatio. In Congregatione verò Nau-
tarum sodales numerantur ducenti, qui
in pietate adeò proficiunt, vt multos iam
annos in sancta viuendi ratione se exer-
cuisse videantur.

Atque hæc de sodalitijs, quæ in domi-
cilijs Societatis Iesu Neapoli sunt insti-
tuta. Ex quibus quiuis coniecturam fa-
cere poterit de Congregationibus, quæ
in vniuersa Societate non tantum in Eu-
ropa, sed in Orientis, & Occidentis
solis Indijs plurimæ, & fre-
quentissimæ ha-
bentur.

EPILOGVS